

Q&A Besmetting SARS-CoV-2 van dier op mens

Update 25 mei 2020

Deze casus

Hoe hebben de besmettingen van dier op mens plaatsgevonden?

De besmettingen hebben plaatsgevonden op nertsenbedrijven waar nertsen besmet waren met SARS-CoV-2. De betreffende medewerkers hebben tussen de nertsen gewerkt in de periode dat nog niet bekend was dat de nertsen op de bedrijven besmet waren. Er gold toen nog geen advies voor persoonlijke beschermingsmiddelen.

Hoe is de besmetting van dier op mens vastgesteld?

Onderzoekers hebben de genetische code van de virussen die zijn aangetroffen bij nertsen vergeleken met de genetische code van de virussen die zijn aangetroffen bij de medewerkers van het besmette nertsenbedrijf. Op basis daarvan is een stamboom gemaakt. Daaruit kan een beeld worden gekregen van de manier waarop mensen en dieren in tijd en plaats zijn besmet. Op grond daarvan is geconcludeerd dat ten minste twee medewerkers van de besmette nertsenbedrijven het virus waarschijnlijk van nertsen hebben opgelopen.

Hoe zeker is het dat de besmetting van dier op mens heeft plaatsgevonden?

Het is niet met 100% zekerheid te zeggen hoe de besmetting heeft plaatsgevonden. Er zal verder onderzoek gedaan worden om een zo compleet mogelijk beeld te krijgen van de meest waarschijnlijke besmettingsroutes. Uit een laatste update van het lopende onderzoek is gebleken dat deze besmettingen het meest waarschijnlijk van nerts op mens hebben plaatsgevonden.

Vormen deze nertsenbedrijven nu een risico voor de volksgezondheid?

Er is van begin af aan rekening gehouden met de mogelijkheid dat nertsen medewerkers van het bedrijf kunnen besmetten. Daarom wordt deze medewerkers geadviseerd om persoonlijke beschermingsmiddelen gebruiken. Deze bevinding heeft geen invloed op het risico voor omwonenden. In luchtmonsters genomen buiten de stallen is geen virus gevonden. Er is daarom geen reden om aan te nemen dat het virus zich over grote afstanden zal verspreiden.

Welke maatregelen neemt de overheid?

Naar aanleiding van de gevonden besmettingen op nertsenbedrijven heeft minister Schouten op 26 april 2020 maatregelen aangekondigd. Nu het aannemelijk is dat er besmetting is geweest van dier op mens, heeft zij deze maatregelen aangescherpt:

- Omdat het virus op nertsenbedrijven aanwezig kan zijn zonder dat de dieren verschijnselen hebben, zullen alle nertsenbedrijven in Nederland verplicht gescreend worden.
- Eerder was al een meldplicht ingesteld voor ademhalingsproblemen en verhoogde sterfte bij nertsen. Deze meldplicht wordt uitgebreid naar het melden van meerdere symptomen die kunnen wijzen op een Covid-19-besmetting.
- Medewerkers van de besmette nertsenbedrijven werden al geadviseerd persoonlijke beschermingsmiddelen te gebruiken. Er wordt nu ook een bezoekersverbod afgekondigd voor de besmette bedrijven.
- Hoewel er incidentele besmettingen van dier op mens zijn geweest, is het advies voor de omgang met huisdieren niet veranderd. De kans dat dieren in huishoudens besmet raken met het virus en een rol spelen in de verspreiding van het virus wordt zeer klein geacht.

Welke lokale maatregelen worden er genomen om de bewoners in de omgeving van nertsbedrijven te beschermen?

In eerste instantie is uit voorzorg geadviseerd om binnen 400 meter van de besmette bedrijven niet te wandelen of te fietsen. In luchtmonsters die buiten de stallen zijn genomen is echter geen virus aangetroffen. Daarom lopen omwonenden volgens het RIVM geen verhoogd risico. De overheid heeft het advies om niet te wandelen of fietsen in een straal van 400 meter van besmette bedrijven weer ingetrokken.

Wat betekent dit voor medewerkers van het bedrijf?

Medewerkers van alle besmette nertsenbedrijven worden geadviseerd om bij hun werkzaamheden gebruik te maken van persoonlijke beschermingsmiddelen.

Waarom neemt de overheid niet het zekere voor het onzekere door de besmette bedrijven te ruimen?

Het ruimen van bedrijven is een zeer zware maatregel en wordt alleen gedaan als er geen andere mogelijkheid bestaat om de ziekte te controleren of de volksgezondheid te beschermen. De besmetting van dier op mens heeft plaatsgevonden in de stallen voordat er persoonlijke beschermingsmiddelen werden gebruikt. Inmiddels worden deze beschermingsmiddelen wel gebruikt. Buiten de stallen is geen virus aangetroffen. Volgens het RIVM vormen de besmette bedrijven daarom geen risico voor de omgeving.

De nertsbedrijven moeten sowieso in 2024 stoppen, waarom worden de werkzaamheden nu niet alvast stilgelegd?

De besmetting van nertsen met het coronavirus en het verbod op de pelsdierhouderij staan los van elkaar. Het overgangsrecht tot 1 januari 2024 blijft voor alle pelsdierhouders van kracht.

Is er een relatie tussen de hoeveelheid vee en het aantal coronabesmettingen in dit gebied?

Waarschijnlijk niet. Er zijn geen aanwijzingen dat vee, zoals varkens en kippen, geïnfecteerd kan raken met het nieuwe coronavirus. Wel zijn nertsen bij meerdere nertsbedrijven besmet geraakt. Hierbij hebben mensen waarschijnlijk in eerste instantie het virus overgedragen op de nertsen, die wel geïnfecteerd kunnen worden met het nieuwe coronavirus. Of er andere factoren, zoals de luchtkwaliteit waar de veehouderij invloed op heeft, een rol spelen is nog onbekend. Daarom zal worden verkend welk onderzoek er gedaan kan worden om de relatie tussen luchtkwaliteit, veehouderij en COVID-19 te onderzoeken.

Zijn er andere gevallen bekend van dieren die mensen besmetten?

Dit lijken nu de eerste gevallen waar een mens door een dier is besmet.

Gevolgen voor huisdieren

Moeten mensen met huisdieren zich nu zorgen maken?

Hoewel er een incidentele besmetting van dier op mens is geweest, is het advies voor de omgang met huisdieren niet veranderd. De kans dat dieren in huishoudens besmet raken met het virus en een rol spelen in de verspreiding van het virus wordt zeer klein geacht. Patiënten met (klachten passend bij) COVID-19 vermijden uit voorzorg contact met hun dieren. Zieke dieren van patiënten met (klachten passend bij) COVID-19 blijven zo veel mogelijk binnen. Mensen die vermoeden dat hun dier COVID-19 heeft, adviseren we telefonisch contact op te nemen met hun dierenarts. De NVWA besluit samen met de dierenarts of aanvullend onderzoek nodig is.

Kunnen huisdieren besmet raken met het nieuwe coronavirus?

Er zijn wereldwijd enkele gevallen van huisdieren die besmet zijn met het nieuwe coronavirus, waaronder een hond en enkele boerderijkatten in Nederland. Meestal waren de eigenaren van het dier ook ziek en positief getest op het nieuwe coronavirus. De kans dat een huisdier besmet raakt en vervolgens een ander dier of mens besmet is zeer klein in vergelijking met besmetting van mens op mens.

Welke huisdieren zijn gevoelig voor het virus?

Er zijn enkele gevallen bekend van katten en honden die besmet zijn geraakt met het nieuwe coronavirus. Ook van hamsters en fretten weten we dat zij besmet kunnen raken en ziek kunnen worden van het nieuwe coronavirus. Uit experimenteel onderzoek is gebleken dat ook konijnen gevoelig zijn.

Kunnen mensen besmet worden door hun huisdier?

De kans dat (huis)dieren besmet raken met het virus en een rol spelen in de verspreiding van het virus wordt zeer klein geacht. Het grootste risico zit in de overdracht door contact tussen mensen onderling. De adviezen van het RIVM voor de omgang met huisdieren blijven ongewijzigd.

Kunnen huisdieren elkaar besmetten?

Uit experimenteel onderzoek is gebleken dat katten het virus over korte afstand aan elkaar kunnen overbrengen. Van andere huisdieren, zoals honden of konijnen, is niet bekend of ze het virus aan elkaar kunnen overdragen. Van de nertsen is het wel bekend dat zij het virus op andere nertsen kunnen overdragen.

Moet een huisdier met het coronavirus euthanasie krijgen?

Nee, euthanasie vanwege besmettingsgevaar hoeft niet. Heb je klachten die passen bij het coronavirus en is je huisdier ook ziek? Vermijd zoveel mogelijk het contact met je zieke huisdier en laat het huisdier buiten niet los rondlopen. Neem zo nodig telefonisch contact op met de dierenarts.

Ik heb een huisdier en ik maak me zorgen. Wat moet ik doen?

De kans is klein dat huisdieren besmet raken met het nieuwe coronavirus of dat huisdieren jou kunnen besmetten. Uit voorzorg zijn voor eigenaren van huisdieren adviezen opgesteld. Kijk op <https://www.rivm.nl/coronavirus-covid-19/huisdieren> voor de meest actuele adviezen.

Komt er een meldplicht voor huisdieren die besmet zijn?

Om een goed beeld te krijgen van verdenkingen van COVID-19 bij dieren en testuitslagen bij dieren worden dierenartsen en laboratoria gevraagd om verdenkingen en positieve testuitslagen bij de NVWA te melden.